PSYCHIATRIE

ESCULAAP

Anamnese

Speciële anamnese

Algemene psychiatrische anamnese

Cognitieve stoornissen
- bewustzijnsdaling of –vernauwing
- klachten van het kortetermijngeheugen
- klachten van het langetermijngeheugen

Psychotische stoornissen
- hallucinaties
- incoherentie
- wanen

Stemmings-,angst-, stress en aanpassingstoornissen
- euforie
- depressieve stemming
- interesseverlies, anhedonie
- suïcidaliteit
- gespannenheid, prikkelbaarheid, boosheid
- angst, paniekaanvallen
- fobieën, vermijdingsgedrag
- dwanggedachten/dwanghandelingen

Somatisch-symptoomstoornis (SSS) en verwante stoornissen
- onverklaarde lichamelijke klachten
- gestoorde lichaamsbeleving
- hypochondrie
- derealisatie, depersonalisatie

Conatieve stoornissen
- misbruik of afhankelijkheid van een middel
- eetbuien
- stoornissen in de impulsbeheersing
- parafilie

Stoornissen die doorgaans optreden in de jeugd
- beperkingen in de sociale interacties
- stereotiepe gedragspatronen
- aandachtsproblemen
- hyperactiviteit
- tics

Sociale anamnese

Thuis
- partner/relatie
- gezin/kinderen
- woning
- financiële situatie

Opleiding/Werk
- (voor)opleiding
- type werk
- werkgebonden problematiek

Vrije tijd
- vrije tijdsbesteding
- hobby's
- contacten vrienden/kennissen/familie

Psychiatrische voorgeschiedenis

Psychiatrische familieanamnese

Somatiek

Huidige medicatie

Intoxicaties

Biografische anamnese (op indicatie)

Gezin van oorsprong
- ouders/verzorgers, broers/zussen
- positie van patiënt tov ouders en in het gezin
- sfeer in het gezin
- socioculturele achtergrond

Levensgeschiedenis
- obstretische complicaties
- eerste ontwikkeling
- peuter- en kleuterontwikkeling
- schooltijd
- adolescentie
- psychoseksuele ontwikkeling
- relaties en gezinsvorming
- religieuze ontwikkeling
- militaire dienst
- migratiegeschiedenis
- vervolgopleidingen/loopbaan

Betekenisvolle gebeurtenissen
- ingrijpende gebeurtenissen
- zelfbeschrijving

Psychiatrisch Onderzoek

1. Algemene indruk

uiterlijk
opvallende uiterlijke kenmerken; leeftijdsschatting conform of jonger of ouder dan de kalenderleeftijd; verzorgd, onverzorgd, verwaarloosd, bijzonderheden aan kleding, kapsel, make-up etc

klachtenpresentatie
Zakelijk, onverschillig, klagend, appelerend, aanklampend, verwijtend, breedsprakig etc

gevoelens en reacties van de onderzoeker
neutraal, irritatie, verveling, ongeduldig, somberheid, angst, machteloosheid, geamuseerdheid, etc.

2. Cognitieve functies:

bewustzijn aandacht en oriëntatie

bewustzijn
helder, licht gedaald, somnolent, sopореus

aandacht en concentratie
Aandacht te trekken en te behouden, normaal/ongestoord, verhoogd afleidbaar, concentratietempo

intellectuele functies

Oordeelsvermogen
Intact, gestoord realiteitsbesef, oordeel- en kritiekstoornissen, decorumverlies

Ziekte-inzicht
Wel of geen besef van psychiatrische symptomen, van de pathologische betekenis daarvan, van de noodzaak van behandeling

Voorstelling, waarneming en zelfwaarneming

Voorstelling normaal/ongestoord, dwangvoorstellingen, herbeleven psychotraumatische ervaringen

Waarneming normaal/ongestoord, hallucinaties (visueel, akoestisch etc)

Zelfwaarneming normaal/ongestoord, depersonalisatie, derealisatie

Denken

Vorm normaal van tempo, geremd, bradyfreen, ontspoord, incoherent, gedachtestops, verhoogd associatief

Inhoud normaal/ongestoord, waanachtige denkbeelden of wanen (betrekkingswanen, paranoïde wanen, beïnvloedingswanen,overwaardige denkbeelden)overmatig gevoel van eigenwaarde, overmatige schuld gevoelens, overmatige zorgelijkheid, ongegronde ongerustheid over uitputtelijk, overtijden, gek worden, paniek aanval krijgen etc.

Preoccupaties met psychoactief middel, suïcidale gedachten, uitputtelijk, eten etc

Dwangmatig denken

3. Affectieve functies

Stemming
- neutraal, euforr, depressief, dysfoor
- verder fobische symptomen vermelden

Affect

aard neutraal, opgewekt, euforr, mat, dysforr, angstig

expressie normaal modulerend, labiel, vlak, reactief, (in)congruent, (in)adequaat

Somatische klachten en verschijnselen

Stemmingsequivalenten
Angstequivalenten
Pseudoneurologische klachten en verschijnselen
Overige somatische niet (geheel)

4. Conatieve functies

Psychomotoriek en spraak

algemeen normaal/ongestoord, vertraagd, geremd, katatonie, stupor

mimiek en gestiek normaal/ongestoord, levendig, theatraal, vertraagd, afwezig

spraak normaal, modulerend, levendig, monotoon, zacht, luid, spraakarmoede, mutisme

Motivatie en gedrag

stoornissen in aandrift
stoornissen in middelengebruik
dwangmatig gedrag
dranmgmatig gedrag
impulsief gedrag
sociaal disfunctioneren

5. Persoonlijkheid *(optioneel)*

cluster a, b, c, copingstijl, afweermechanisme

6. Betrouwbaarheid vh onderzoek *(optioneel)*

mate van betrouwbaarheid goed, redelijk, twijfelachtig, onvoldoende

oorzaak van onbetrouwbaarheid stoornissen in bewustzijn of aandacht, intoxicatie, intellectuele stoornissen, geheugenstoornissen, spraakstoornissen, achterdocht, leugenachtigheid

DSM-5-TR classificatie

Alle diagnoses (klinische stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen, somatische aandoenigen, psychosociale/omgevingsfactoren) worden naast elkaar genoteerd.
Niveau van functioneren: WHODAS 2.0 in plaats van GAF-score.

WHODAS 2.0

Sinds de DSM-5 (2013) is de GAF-score vervangen door de WHODAS 2.0. Dit is een door de WHO ontwikkeld meetinstrument dat de mate van beperking in het functioneren vaststelt bij mensen met een gezondheidsprobleem, ongeacht de aard van de aandoening (somatisch, psychisch of verslaving). Het is opgenomen als aanbevolen meetinstrument in Deel III van de DSM-5-TR.

Zes domeinen (laatste 30 dagen):
1. Cognitie: begrijpen en communiceren
2. Mobiliteit: bewegen en zich verplaatsen
3. Zelfverzorging
4. Omgaan met mensen
5. Activiteiten: huishouden en werk/studie
6. Participatie: deelname aan de samenleving

Varianten
interview, zelfinvul of proxy (ingevuld door een goed geïnformeerde derde, bijv. familie of begeleider). Bij ernstige psychiatrische problematiek of cognitieve beperkingen heeft de interview- of proxyvariant de voorkeur boven zelfinvul.

Scoring
Eenvoudige score: tel de itemscores op (geen/niet=1, enigszins=2, nogal=3, veel=4, heel veel/kan niet=5), per domein en als totaal. De complexere IRT-score (schaal 0 tot 100) is ook mogelijk.

Download op esculaap.nl/zakkaartje/psychiatrie:
- Vragenlijst (36-item, zelfinvul)
- WHO-handleiding met scoring

Bron: WHODAS 2.0, © World Health Organization. Nederlandse versie: WHO-FIC / RIVM.

© 2026 Esculaap.nl - Alle rechten voorbehouden - Versie 2.0